

TRT

شبکه فارسی زبان ترکیه شروع ضعفی داشت

برفک روی آنتن TRT

امین عظیمی
خبرنگار گروه فرهنگ

«رسانه، پیام است.» این عبارت مشهور «مارشال مک‌لوهان» کُنه و هسته اصلی هر کار رسانه‌ای را همراه با حدود و ثغور مشخص می‌کند و جای بازیگران اصلی و فرعی را در نقطه‌ای که باید باشند قرار

می‌دهد. در منطقه‌ای که ما در آن به‌سر می‌بریم، رسانه نهنها راهی برای انتقال پیام و مفاهیم موردنظر است، بلکه شیوه فکر مردم خاورمیانه و دیدگاه انسان نسبت به مقوله زندگی را متحول می‌کند. البته این کارکردی نیست که در خاور دور، آمریکا، اروپا و یا هر جای دیگری مورد استفاده قرار نگیرد، ولی در این منطقه متلاطم و پراشوب، رسانه نهنها دیدگاه مردم عرب، فارس، ترک، آذری و حتی صهیونیست‌ها را به زندگی

فارسی هم در شطرنج قدرت نرم دولت‌ها در خاورمیانه چیزی نبود که غیرقابل پیش‌بینی به‌نظر برسد. ولی نوع مواجهه آن با مسئله ایران و حوزه تمدنی ما در منطقه می‌تواند آینده روابط کشور با همسایه غربی را دچار دگرگونی و حتی تنش کند. حال وقت آن رسیده است که به این سوال بپردازیم که شکل برنامه‌سازی تی.آر.تی برای مخاطبان فارسی‌زبانش چگونه است و مدیران رسانه دولتی ترکیه چه افکاری در سر می‌پروراند؟

راهنمای تورگردشگری یا شبکه راهبردی ترکان جوان؟

رسانه‌ای دولت و حاکمیت ترکیه در رأس توجه قرار دارد و آن‌ها با پوشش دادن اخبار مربوط به حوادث منطقه سعی دارند از خود چه‌رهای مصلح به جوامع خاورمیانه نشان دهند و در سوی دیگر ماجرا پالس‌هایی هم به ایران برای قبول نقش متفاوت در تحولات منطقه بفرستند. جاذبه‌های توریستی و به‌رخ کشیدن توان نظامی ترکیه هم یکی دیگر از مواردی‌ست که می‌توان به آن اشاره کرد. البته این شروع کار است، ولی از ظواهر امر چنین برمی‌آید که ترک‌ها به میزانی که انتظار می‌رفت برای تحت فشار قرار دادن ایران در زمینه پذیرفتن آنچه در سوریه رخ داده آماده نیستند و در بُعد شناخت و امتحان ابزار جنگ نرم با وجود محدودیت‌های حزب عدالت و توسعه با پایدها و نیاید‌های قابل توجهی دست و پنجه نرم می‌کنند. جامعه هدف تی.آر.تی طبیعتاً باید طبقه متوسط ایران و طیف منتقد باشند، ولی به دلیل مشی‌آونگی اردوغان در سیاست خارجی و برخورداری از روابط مطلوب با جمهوری اسلامی در حوزه اقتصادی و حتی امنیتی، علی‌رغم اختلافات مشخص و هویدایی که میان کشور ما و ترکیه وجود دارد، چندان نمی‌توان به قدرت تأثیرگذاری این شبکه در میان توده‌های مختلف امیدوار بود. اگر ایران اینترنشنال و منوتو در زمینه اثرگذاری بر ذهنیت جامعه ایران به موفقیت‌دست پیدا کرده‌اند، صرفاً به دلیل جذابیت‌های بصری و استفاده از منابع آرشویی قوی نیست، بلکه مشخص نبودن منابع مالی در تأمین بودجه این شبکه‌ها باعث شده تا آن‌ها برای ادامه حیات با همه باشند و در عین حال هیچ کشور، گروه و دسته‌ای تا ابد دست دوستی به آن‌ها ندهد. همین مسئله سبب شده مدیران و نیروی انسانی این شبکه‌ها مزدور بار بیابند و آتش رادیکالیسم را شعلور کنند، ولی ترکیه و رسانه‌های دولتی فارسی‌زبان تا حدود زیادی تکلیفشان مشخص است. ترک‌ها مشی مشخصی رادنبال می‌کنند که به آن‌ها اجازه فعالیت‌های انتحاری در عرصه نمایان نمی‌دهد. البته همه این‌ها به پُرشدن یا عمیق‌تر شدن شکاف‌های دولتی میان دولت و ملت ایران بستگی خواهد داشت، ولی اوضاع به‌مشکل عادی خود به همین منوال پیش خواهد رفت و اگر اتفاق خاصی نیفتد، تی.آر.تی هم به خاطر‌ها خواهد پیوست.

محمدزاهد سوسوچای، مدیر TRT پیش از آغاز کار رسمی بخش فارسی این شبکه گفت قصد دارد ایران را ناراحت کند. درز این گفته بیرون و انتشار آن در فضای رسانه‌ای ما موج زیادی به راه انداخت و بسیاری را در پی تحولات منطقه نگران کرد. حتی ایجاد صفحه و انتشار اولین پُست بخش فارسی شبکه رسمی دولت ترکیه در قالب فضای اینستاگرام هم به دومین موج نگرانی و ایجاد یک‌جور حس کنجکاوانه دامن زد، ولی خیلی زود اوضاع به حالت عادی خود بازگشت و تب تحلیل در مورد یکی از هزاران دغدغه‌ملت ایران فروکش کرد. اما این فقط رویه ظاهری قضیه است و واریسی اتفاقاتی که در حوزه رسانه رقم می‌خورد به این سادگی هانیست. ۱۷ دسامبر، تاریخ انتشار اولین پُست تی.آر.تی فارسی بود. از آن زمان تا زمان نگارش این گزارش در تاریخ سی‌ام دسامبر، ۳۸ پُست در صفحه اینستاگرامی این شبکه منتشر شده است. یک حساب سرانگشتی می‌توان به این نتیجه رسید که انتشار نزدیک به ۴۰ محتوا - که اغلب آن‌ها در مورد سیاست خارجی ترکیه، اماکن تاریخی و جاذبه‌های توریستی است - چندان کار شاقی نیست و دست‌اندرکاران رسانه فوق‌هنوز در حال آزمایش راه‌های مختلف برای نفوذ به خانه ایرانیان هستند. اما میانگین انتشار سه پُست در روز برای یکی از مهم‌ترین بخش‌های بین‌المللی TRT این واقعیت را به همراه دارد که ترک‌ها هنوز برای پر کردن خلاء‌های برنامه‌سازی در بُعد فضای مجازی دچار مشکل اند و افراد موردنظرشان را پیدا نکرده‌اند. این با آگراندیسمان و بزرگ‌نمایی‌های پیش و پس از شکل‌گیری تی.آر.تی. در فضای رسانه‌ای فارسی‌زبان و افکار عمومی ایرانیان در تضاد است و ما اگر بخواهیم بدون برخورداری از عینک بزرگ‌بینی فعالیت این رسانه را زیر ذره‌بین ببریم به چیز ویژه‌ای برنی‌خوریم. اما ریز جزئیات محتوای منتشر شده TRT در شبکه‌های اجتماعی اینستاگرام و یوتیوب (یکس) به ما نشان می‌دهد که آن‌ها، یعنی هاکان فیدان (وزیر امور خارجه ترکیه و رئیس سابق «میت») و رجب طیب اردوغان هنوز اراده پرداختن به ایران و مواضعش را پیدا نکرده‌اند و در حال قلق‌گیری هستند. فعلاً قضیه «فلسطین» و «سوریه» برای تیم

تومهمی ولی نه چندان

کار بخش فارسی TRT در نیمه ماه دسامبر آغاز شد، ولی این به معنای روشن شدن موتور بنگاه خبرپراکنی دولت ترکیه علیه مردم ایران نبود. اردوغان و رفقا برای شروع زیاد به آب و آتش زدند و به‌جز انتشار یک پُست اینستاگرامی که از اعلام رسمی آغاز به کار این شبکه در میان کانال‌های آقماری TRT خبر می‌داد، دیگر پُست‌هایی در فضای محبوب ایرانیان بازخورد زیادی نداشت. اما داستان به همین جا خلاصه نمی‌شود و ترکیه برای پیدا کردن راه نفوذ به خانه‌های مردم در حال آزمون و خطاست و هنوز وارد فاز هجومی برای تحت فشار گذاشتن و امتیازگیری از دیگری نشده است. با وجود این، کنکاش در مورد عملکرد روزهای آغازین شبکه «ت.رت» بدون پایده و خالی از لطف نیست، چون از جهاتی موضع حزب «عدالت و توسعه» در قبال فارسی‌زبان‌ها، به خصوص مردم ایران و حتی به‌صورت ویژه‌تر آن، بخش آذری‌زبان کشور، یعنی هموطنان آذری را بازتاب می‌دهد و دست رقیب را تا حدود زیادی برای مارو می‌کند. این را باید به خاطر داشته باشیم که پیش از به‌وجود آمدن شبکه TRT فارسی، اتحادیه اروپا و کنگره

تلویزیون فارسی تی.آر.تی کجاست؟

پس از انتشار خبر رسمی آغاز فعالیت TRT، این تصور به بسیاری دست داد که طوفانی از محتوای قومیتی و بنیان‌کن بر سر ایرانیان آوار خواهد شد، ولی اینطور نشد. دولت ترکیه حتی در اپلیکیشن سرویس جهانی شبکه تی.آر.تی هم امکانی برای پخش زنده برنامه‌های فارسی خود در دسترس عموم قرار نداده و افراد برای تماشای محتوای این رسانه حتماً باید به دستگاه رسیور و بشقاب ماهواره دسترسی داشته باشند. ترک‌ها پیش از دزدیدن مناره ابتدا

باید چاه را می‌کنند، ولی در انجام هر دو عمل تا اینجای کار در مانده‌اند. البته مدیران TRT پیش از آغاز به کار این شبکه در فضای یوتیوب کانال TRT DRAMA FARSi را با بارگذاری سریال‌های نظیر «ساورا»، «اسم من ملک است»، «ارتغرل» و... ایجاد کردند، ولی بخش فارسی تی.آر.تی علامت‌های سوال زیادی را در ذهن مخاطبان ایجاد کرده که گذشت زمان ممکن است به آن‌ها جواب درخور و شایسته‌ای دهد.

چارسو

امین حیایی با یک فیلم اقتباسی در راه فجر

محمدرضا کریمی صارمی، معساون تولید کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان گفت: «کانون امسال با فیلم «زیبا صدایم کن» ساخته رسول صدراعلمی در چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر ثبت نام کرده و ما این فیلم را به دبیرخانه جشنواره تحویل داده‌ایم.» او ادامه داد: «رسول صدراعلمی از بزرگان سینمای ایران است. حدود ۳ سال پیش کتاب «زیبا صدایم کن» نوشته فرهاد حسن‌زاده را به ایشان پیشنهاد کردم. وقتی آقای صدراعلمی این کتاب را خواند ظرف ۳-۴ روز به من جواب داد و گفت برای ساخت یک فیلم سینمایی کتاب خیلی خوبی است. البته داستان «زیبا صدایم کن» به سینمای آقای صدراعلمی هم نزدیک است.» کریمی صارمی افزود: «بازیگر اصلی «زیبا صدایم کن» برای اولین بار فیلم سینمایی بازی می‌کند. امین حیایی نیز در این فیلم نقش آفرینی کرده است. همچنین بازیگران نوجوانی نیز در این فیلم ما را همراهی کردند که بازیگران حرفه‌ای نیستند.»

علاقه به فیلمسازان جوان من را به میدان آورد

بهروز شعبی، مدیرعامل جدید انجمن سینمای جوانان در مراسم معارفه‌اش گفت: «در این سه سال کارهای بسیار جدی در انجمن انجام شده است. در این سال‌ها زیرساخت‌های بزرگی ایجاد شد که مسیر را برای آینده هموارتر کرده است.» وی ادامه داد: «من بسیار به خردجمعی معتقدم و به نظرم همه با هم یک دوره را می‌سازیم. برای فیلمسازان جوان در بیرون از انجمن مهم نیست چه کسی در جایگاه مدیریت انجمن است، مهم اتفاقی است که برای فیلمش و سینما می‌افتد. یک مجموعه در کنار هم است که می‌تواند کارهای بزرگی را انجام دهد. باید تلاش کنیم کسی مانع مسیر ما نباشد.» شعبی تأکید کرد: «من بیشتر با احساسی که به انجمن و فیلمسازان جوان دارم به میدان آمده‌ام. باید بدانیم ولی نعمت ما جوانان ایرانند و این با هیچ ارزشی جایگزین نمی‌شود. باید به هم کمک کنیم تا اتفاقات خوب این سال‌ها ادامه پیدا کند.»

بینندگان «شام ایرانی» از «بفرمایید شام» بیشتر بودند

سعید ابوطالب، تهیه‌کننده برنامه «شام ایرانی» که از نمایش خانگی پخش می‌شود، در گفت‌وگو با ایرنا درباره میزان مخاطبان این برنامه گفت: «بیش از دوسوم مخاطبان پلتفرم، «شام ایرانی» را می‌بینند. شام ایرانی سابقه خوبی دارد و نمونه خارجی هم دارد. دو، سه سال پیش هم مخاطبان شام ایرانی از «بفرمایید شام» خارجی بیشتر بودند؛ هم به این دلیل که هنرمندان در برنامه حضور داشتند و هم اینکه یک برنامه کاملاً اخلاقی است و اعضای خانواده در کنار هم می‌توانند آن را ببینند.» او ادامه داد: «ما هیچ‌وقت ریسک نمی‌کنیم که شام ایرانی را با مردم عادی بسازیم. مخاطب ترجیح می‌دهد سلب‌ریتی‌ها مقابل دوربین باشند. تصور من این است که مخاطب دوست دارد بداند این خانم در خانه چگونه آشپزی می‌کند. بازیگر هرچه معروف‌تر، دعوت‌کردنش سخت‌تر است. همه بازیگران این قسمت با کلی مکافات آمدند اما دامنه مخاطب با حضور مردم عادی اندک است.»

آریانا گراند به یک فیلم اقتباسی در صدر گیشه آمریکا

فیلم سینمایی «شورو» پس از شش هفته اکران، ۶۳۴ میلیون دلار در سراسر جهان به دست آورده و تبدیل به پر فروش‌ترین فیلم ساخته شده تاریخ با اقتباس از نمایش‌های تئاتر شده است. این فیلم با بازی آریانا گراند و سینتیا اریوو ۴۲۴ میلیون دلار در گیشه آمریکا کسب کرده و هفته‌ها پیش از فیلم «گریس» (۱۸۸/۶۲) میلیون دلار) به عنوان بزرگ‌ترین اقتباس پرادوی در گیشه داخلی پیشی گرفت. به گزارش وراثتی، فروش فیلم‌های اقتباس شده از نمایش‌ها در چند سال اخیر چشمگیر بوده و «رنگ بنفش» محصول ۲۰۲۳ و «داستان وست‌ساید» سال ۲۰۲۱، «ایوان هانسین عزیز» و «در ارتفاعات» از جمله این مواردند. «شورو» فیلم فانتزی موزیکال محصول سال ۲۰۲۴ به کارگردانی جان‌ام چو است که توسط وینی هولزمن و دانا فاکس از نمایش موزیکال سال ۲۰۰۳ به همین نام اثر استیون شوارتز و هولزمن اقتباس شده است.

